

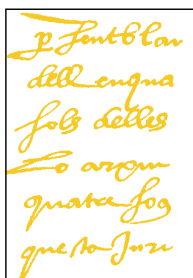
ARXIUS

B U T L L E T Í D E L

N Ú M E R O 3 3

S E R V E I D ' A R X I U S

P R I M A V E R A D E 2 0 0 2

L'Arxiu Històric de Girona celebra enguany el cinquanta aniversari de la seva creació. Mig segle de vida d'una institució cultural és una fita que val la pena recordar i fer servir de pretext per a preparar el futur.

L'Arxiu actual ben poca cosa té en comú amb el que va néixer l'any 1952. De fet, la creació per una ordre del Ministerio de Educación Nacional de l'Archivo Histórico Provincial de Gerona es va produir una mica per casualitat. Tot i que la figura dels arxius provincials existia des de l'època de la II República, la creació d'aquests centres no depenia de cap pla preestablert. En el cas de Girona, l'Arxiu es va gestar en una visita de J.E. Martínez Ferrando, aleshores inspector d'arxius i director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. En aquells moments l'ACA necessitava més espais lliures de dipòsit. Amb la creació de l'Arxiu de Girona, l'ACA podia retornar a terres gironines fons notariais que hi havien anat a raure a resultes dels desplaçaments de documentació provocats per l'anterior Guerra Civil i, acte seguit, podia donar entrada a fons de la Reial Audiència que estaven en perill de perdre's.

El nou Arxiu naixia, a més, d'una manera ben precària. En realitat l'ordre de la seva creació, breu i austera com ho eren aquells temps, assignava les responsabilitats pròpies de l'arxiver al director de la Biblioteca Provincial, i disposava que l'Arxiu utilitzés els recursos i les instal·lacions d'aquesta Biblioteca, de manera que durant molt de temps l'Arxiu no tindria pressupost propi i dependria, principalment, de la bona voluntat dels seus responsables i d'algun col·laborador entusiasta. Enric Mirambell, que en va ser director de 1952 a 1982, ha explicat que malgrat aquella precarietat, la creació de l'Arxiu va representar un gran pas endavant en el panorama cultural de l'època. Efectivament, significava comptar amb una nova institució, des de la qual s'hauria d'atendre els investigadors i treballar per a la salvaguarda i la difusió del patri-

QÜESTIONS DE TREBALL

L'ARXIU HISTÒRIC DE GIRONA COMPLEIX CINQUANTA ANYS

moni documental de les nostres comarques, encara que sempre amb moltes limitacions. L'Arxiu va anar ocupant diferents locals de la ciutat fins que el 1963 es va instal·lar, juntament amb la Biblioteca Provincial, a l'edifici de l'antic Hospici Provincial convertit en Casa de Cultura. La dotació amb uns recursos materials i amb unes instal·lacions pròpies no arribaria fins molt més tard. El 1982 la Generalitat assumia la gestió dels tres arxius provincials i dos anys després l'Arxiu es traslladava a les instal·lacions actuals del convent de Sant Josep, un edifici dels segles XVI-XVII que el Ministeri de Cultura havia començat a restaurar per assignar-li aquesta funció el 1978.

El 1984 començava una nova etapa en la vida del centre.

Els poc més de tres quilòmetres de documentació que custodiava aleshores l'Arxiu es "perdien" a les noves instal·lacions amb capacitat per a prop d'onze quilòmetres. Poc a poc se li va anar assignant també una plantilla específica de personal. D'aleshores ençà els ingressos de fons s'han produït de forma cada cop més regular i normalitzada, s'ha incrementat de forma espectacular el nombre de consultes, s'han efectuat múltiples activitats de difusió, s'han establert acords i programes de col·laboració amb altres institucions i entitats culturals i científiques. En els darrers anys s'ha pogut treballar més intensament en la salvaguarda de fons documentals de naturalesa privada, de manera que s'han pogut ingressar fons d'empreses, de personalitats ciutadanes, patrimonials i d'associacions. En definitiva, s'han pogut normalitzar les activitats i funcions almenys en relació als paràmetres que considerem avui exigibles a un centre d'aquesta importància.

Ja hem dit que la celebració d'aquest aniversari, a més de servir per fer balanç, ha de ser també un pretext, entre altres coses per fer conèixer millor la institució. Durant tot el 2002 s'està portant a terme una programació intensa d'activitats de difusió. Cinc exposicions es re-

S U M A R I

QÜESTIONS DE TREBALL

L'Arxiu Històric de Girona compleix cinquanta anys
El fons patrimonial Homdedeu de Riudecanyes (1573-1872)

CRÒNICA

AGENDA

NOUS FONS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIUS

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

BIBLIOGRAFIA

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

L'Any Verdaguer
i l'Arxiu Nacional de Catalunya

llevaren al claustre de l'Arxiu per divulgar l'interès i varietat dels seus fons a un públic més ampli que el format pels assistents a la sala de consulta. Cursos, sortides guiades i diferents publicacions s'afegiran a aquesta celebració que tindrà com a punt més festiu un acte central de trobada amb tots els amics i col·laboradors del centre programat per al mes de juny.

Dèiem al principi que el centre actual en ben poca cosa s'assembla al que va néixer el 1952. Certament, l'Arxiu ha crescut en tots sentits i s'ha modernitzat seguint l'evolució dels temps. De tota manera, la seva creació l'any 1952 va representar en el seu moment una innovació notable, tot i la humilitat i la precarietat que li atribuïm des de la perspectiva d'avui. Quan es mira enrere sempre és fàcil obtenir balanços positius i valoracions satisfactòries. Per això la celebració de l'aniversari ha de servir també per pensar en la realitat actual del centre. Convé preguntar-nos si l'Arxiu respon, avui per avui, a les necessitats dels ciutadans i a allò que n'espera la societat. Per exemple, ha incorporat l'Arxiu les facilitats que la telemàtica poden oferir als usuaris? És suficientment conegut per part de la ciutadania? De quina manera pot l'Arxiu incrementar la col·laboració amb la Universitat de Girona? ¿Com podem incrementar la qualitat dels nostres serveis, per exemple amb millor atenció personalitzada, més facilitats i comoditats per als investigadors amb més oferta de formació d'usuaris?

Aquestes preguntes les tindrem també presents durant la celebració del cinquanta aniversari. En qualsevol cas podem apuntar que diferents millores puntuals incrementaran, a partir d'aquest any mateix, la seguretat i el confort de l'edifici. Aquestes mateixes setmanes s'inicia també la redacció d'un projecte d'ampliació i millora general de les instal·lacions, un projecte que planificarà i prioritzarà les intervencions a efectuar-hi d'ara endavant.

Ens proposem que la celebració de l'aniversari serveixi per preparar bé el futur de l'Arxiu, que posi les bases d'una nova etapa que li permeti estar cada cop més i millor al servei dels ciutadans.

JOSEP MATAS I BALAGUER

El fons patrimonial Homdedeu de Riudecanyes (1573-1872)

Aquest fons documental es conserva a l'Arxiu Històric Comarcal de Reus. Té 1,2 metres lineals de documents dels anys 1573-1872. Els Homdedeu eren un llinatge de cavallers de Riudecanyes (Baix Camp) que durant aquest període s'enriqueix i ascendeix socialment, incrementant les seves propietats, en alguns casos a través de la compra a subhastes efectuades a cúries baronials per curadors de menors d'edat. Notem que el seu patrimoni també és millorat a través de l'obtenció d'aigua, mitjançant la construcció de pous i sèquies.

Aquest fons documental presentava un ordre intern a partir de tipologies documentals, el qual hem intentat de respectar al màxim. Resultat d'aquest ordre són els petits inventaris que enregistren els testaments, capítols matrimonials i compra-vendes, bo i assignant un número a cada document. Això ens ha facilitat la identificació de les sèries i avaluar-ne el seu grau de conservació. El resultat del treball ha estat un inventari de 236 registres o entrades. L'estructura bàsica del quadre de classificació és la següent: 1. Documentació familiar i personal (1573-1872), 2. Documentació patrimonial (1617-1865), 3. Documentació administrativa i comptable (1648-1858), 4. Correspondència (1696-1871), 5. Documentació judicial (1646-1863), 6. Càrrecs públics i senyorials (1650-1841), 7. Documentació eclesiàstica (1705-1813), 8. Altres documents (s. XVIII-XX).

Tot i el caràcter rural del fons, presenta unes relacions força àmplies, tant amb la ciutat com altres poblacions de Catalunya. Una de les explicacions d'aquest fet rau en les aliances matrimonials, que es poden seguir a la primera secció (*Documentació familiar i personal*), que conté certificacions de casaments, capítols matrimonials i àpoques de dot, bàsicament. És el cas dels entroncaments amb els Fontanilles i Almirall (Torredembarra), els Barberà, Rosés i Cortiella (Alforja), els Bellver i Magrinyà (Vilallonga del Camp), els Montparler, Jori i Punyet (la Selva del Camp), els Cases (Valls), els Pedreny i Cugat (Riudecanyes), els Toda (Riudoms), els Molins (Reus), Sentís (Cambrils); i, també, els Miret (Vilafranca del Pe-

nedès) i Cerdà (Mataró). La seva activitat econòmica és una altra raó de l'existència al fons de documents referits a diversos llocs. Els Homdedeu participen en negocis de bestiar menut (tenen ramats i corralles) i gros (comerç de mules). També transformen productes agraris (premses d'oli i fàbriques d'aiguarent) i es dedicaven a la mineria a través de la corresponent concessió feta per la cúria de les regalies de Tarragona (Duesai-gües, 1687). La inversió en censals activarà la seva relació amb els pagesos dels pobles propers, menestrals de Reus i universitats (la Mussara, Vilanova d'Escornalbou), sobretot en èpoques de crisi bèl·lica, amb censalistes de Barcelona i del Penedès. La gestió dels censals va originar molta documentació: llevadors, processos, cartes, etc. Arran de la victòria borbònica de 1714 -havia estat austriacistes- els seus béns foren segrestats. Al segle XIX les guerres carlines perjudicaren també el patrimoni, arran dels saqueigs, incendis i les imposicions per mantenir les tropes realistes.

L'arrendament de drets senyorials els portà a administrar les rendes de l'Arxidiaca de Sant Llorenç de la seu de Tarragona (mas de l'Obra, Vilallonga del Camp), de la Comunitat de preveres de Reus, de l'Excusat i Novè de l'arquebisbat de Tarragona i del bisbat d'Urgell (1809-1817). La crisi de les hisendes locals els portà a obtenir un novè de les collites del terme de la Mussara (avui Vilaplana).

L'exercici de càrrecs, com el de governador del Camp de Tarragona, també els portà més enllà de Riudecanyes. Als segles XVII i XVIII mantingueren àmplies relacions amb Tarragona, on alguns membres del llinatge anaren a seguir la carrera eclesiàstica, ocupant canongies de la catedral. La carrera militar portà els Homdedeu a les acadèmies militars de Busa (Solsonès), Berga i l'Esplugu de Francolí (Conca de Barberà). La carrera judicial els portà a Reus, on hi exercí un causídic. La secció de correspondència és la que reflecteix més l'amplitud de les relacions del llinatge arreu de Catalunya, arribant també a Madrid. Aquest fons, força complet i inèdit, és en bon estat de conservació, inventariat i a l'abast dels investigadors.

JOSEP M.T. GRAU I PUJOL
SABÍ PERIS I SERRADELL

ARXIUS. Butlletí del Servei d'Arxius

Edita	Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Redacció	Servei d'Arxius, carrer Portaferrissa, 1, 08002 Barcelona
A/e.	arxiu@correu.gencat.es http://cultura.gencat.es/arxiu
Coordinació	R. Planes i Albets, A. Magrinyà i Rull
Tipografia	Fotocomposició Merit, SCCL
Impressió	Printing Súra, SL
Tiratge	2.500 exemplars
Dipòsit legal	B-17.466-93
ISSN	1133-3774

CRÒNICA

El Departament de Cultura ja disposa d'un segon protocol notarial gironí, contenint fragments de manuscrits hebreus medievals, restaurat. Es tracta del llibre 136 de la notaria Girona 5, del notari Ramon Peradalta, corresponent als anys 1351-1352, conservat a l'Arxiu Històric de Girona. La restauració ha estat portada a terme, prèvia sol·licitud

del Departament de Cultura, per l'Institut del Patrimonio Histórico Español del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

S'han pogut recuperar vint fragments de folis de manuscrits hebreus, ara instal·lats en deu contenidors de plàstic neutre per a la seva òptima conservació i consulta.

AGENDA

Anoia: exposició *Montserrat: un passeig literari i visual. Montserrat un objectiu igualadí*, els dies 23 d'abril-16 de maig a la Sala Municipal d'exposicions i a la Sala de la Biblioteca Central d'Igualada. Organitzada per l'Arxiu Històric Comarcal i la Biblioteca Central d'Igualada. Per a més informació: AHC d'Igualada, tel. 93804 44 56.

Bages: xerrada *la Llei d'Arxius i documents i l'Administració Local: reptes i oportunitats*, el dia 25 d'abril del 2002 a la seu del Consell Comarcal del Bages, per Mariona Corominas. Organitzada pel Consell Comarcal del Bages i l'Arxiu Històric Comarcal de Manresa. Per a més informació: AHC de Manresa, tel. 93 873 65 25.

Baix Ebre: exposició de fotografies *La indústria i el comerç de Tortosa a la dècada dels anys 20*, del 26 d'abril a l'1 de juny del 2002 a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre. Aquesta exposició s'adscriu dins l'11ª edició de la Primavera Fotogràfica. Per a més informació: AHC de les Terres de l'Ebre, tel. 977 446 738.

Barcelonès: *DLM-Forum 2002. Accés i conservació de la informació electrònica: millors pràctiques i solucions*, els dies 7 i 8 de maig del 2002, al Palau de Congressos de Catalunya, a Barcelona. Organitzat per la Generalitat de Catalunya, en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona, l'Associació d'Arxivers de Catalunya i altres institucions estatals i internacionals i compta amb el recolzament de la presidència de la Unió Europea, la Comissió Europea i els representants de la indústria de les TIC. Per a més informació: www.dlmforum2002.org; *Precongrés DLM-Forum 2002: Documents electrònics, Administració i Arxius*, el dia 6 de maig del 2002 al Palau de Congressos de Catalunya a Barcelona. Organitzat per

l'AAC, el Servei d'Arxius i el MEC; curs *Avaluació de documentació a l'Administració local*, els dies 3, 5, 10, 12 i 17 de juny del 2002 a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, c/ Girona, 20 de Barcelona.

Garrotxa: *Beques Ciutat d'Olot 2002. Beca de Ciències Socials i Humanes Ernest Lluch* de recerca en ciències socials i humanes en l'àmbit de la comarca. Organitzada per l'Ajuntament d'Olot, el Museu Comarcal de la Garrotxa i l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot. Termini de presentació de projectes: 30 de setembre del 2002. Per a més informació: AHC d'Olot, tel. 972 27 91 31.

Gironès: exposició *Dècimes de l'Hospital de Santa Caterina*, poesies murals del segle XIX, els mesos d'abril i maig del 2002 a la seu de l'Arxiu Històric de Girona; curs de *Genealogia i Heràldica*, els dies 27 d'abril i 4 de maig del 2002 a la seu de l'AHG. Per a més informació: AH de Girona. 972 21 80 12; 7es. *Jornades Imatge i Recerca Antoni Varés*, els dies 19-22 de novembre del 2002 al Centre Cultural la Mercè, Pujada de la Mercè, 1, de Girona. Organitzades pel Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) de l'Ajuntament de Girona i l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Termini d'inscripció: abans del 31 d'octubre del 2002. Per a més informació: Secretaria de les Jornades: CRDI, Placeta de l'Institut Vell, 1, 17004 Girona, tel. 972 22 15 45, fax 972 20 26 94 i e-mail: crdi@ajgirona.org.

Maresme: taller *Com preservar els nostres fons i col·leccions de fotografies*, per Imma Navarro i Molleví, el dia 8 de juny del 2002 a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Mataró. Organitzat pel Consell Comarcal del Maresme. Per a més informació: AHC de Mataró, tel 93 758 24 59.

Noguera: *Càtedra d'Estudis Medievals Comtat d'Urgell. VII Curs d'estiu. Reunió Científica Internacional. Medievalisme: noves perspectives*, els dies 10, 11 i 12 de juliol del 2002 a la seu del Consell Comarcal de la Noguera, C/Àngel Guimerà, s/n, de Balaguer. Termini d'inscripció: abans del dia 9 de juliol del 2002. Organitzat pel Consell Comarcal de la Noguera amb la col·laboració de l'Ajuntament de Balaguer, la Universitat de Lleida, el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, l'Institut d'Estudis Ilerdencs, la Societat Catalana d'Estudis Històrics i el Ministeri de Ciència i Tecnologia. Per a més informació: AHC de Balaguer, tel. 983 445200, a/e: ahcbal@tinet.org.

Pallars Sobirà: exposició *Pal de Paller. La dona al Pallars Sobirà (1900-1965)*, 26 d'abril - 12 de maig a l'Arxiu Històric Comarcal; seminari *Què s'ha de fer amb els comunals? Els béns comunals i la gestió del territori*. Per a més infor-

mació: AHC de Sort, tel. 973 62 14 09.

Tarragonès: curs *Gestió del Coneixement*, la segona quinzena d'octubre a la seu de l'Arxiu Històric de Tarragona. Organitzat per l'Associació d'Arxivers de Catalunya; curs *Fonts documentals per a la història dels mitjans de comunicació*, la segona quinzena de novembre del 2002 a la seu de l'AHT. Organitzat per l'AHT i la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Per a més informació: AH de Tarragona, tel. 977 25 101 10.

Urgell: exposició *Timoteu Pomés fotògraf*, els dies 19 d'abril - 5 de maig a la seu del Museu Comarcal de l'Urgell. Organitzada per l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga; exposició *Jacint Verdaguer o la dignitat d'una llengua*, els dies 22 d'abril - 14 de maig del 2002 a la seu de Consell Comarcal de l'Urgell. Organitzada per l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga i l'Escola Jacint Verdaguer de Tàrraga. Per a més informació: AHC de Tàrraga, tel. 973 312 411.

Scelte e Strategie per la Conservazione della Memoria. Conferenza Internazionale, els dies 25-29 de juny del 2002 a Dobbiaco (prov. Bolzano, Itàlia). Per a més informació: Archivio di Stato, Via A. Diaz, 8, 39100 Bolzano, tel. 39 0471 264295, fax 39 0471 407176, E-mail: asbz.hg@tiscalinet.it i <http://archives.dobbiaco2002.it>.

(Novembre-desembre del 2001)

Arxiu Històric Comarcal de Berga: documentació de Ramon Pericas i Elias (1913-1930), 0,4 m. l.; 16 escriptures de la família Solà de Montmajor (1799-1914); una memòria mecanoscrita (45 p.) (1995) i un document mecanoscrit (208 p.), de l'empresa *Carbones de Berga SA*; llibre de comptes (195 p.) de l'empresa Ramon Alsina i Companyia (1841).

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: nova transferència de documentació del fons del Consell Comarcal del Baix Empordà (1998-1994), 2,7 m. l.; protocols notarial del districte (1975), 7 m. l.; fons fotogràfic Joan Foxà, 190 negatius i 69 positius; 79 imatges del fons patrimonial Salomó.

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: fons de l'Oficina Liquidadora del Registre de Roses (1992-1995), 8,16 m. l.; documentació del sindicat CNT de Figueres (1970-1979), 1 capsa; 28 programes de mà de cinemes de Figueres (1982/1997).

Arxiu Històric de Girona: fitxes dactiloscòpiques dels reclusos del Centre Penitenciari de Girona (1940-1965), 32 calaixos; *Catàleg dels notaris que han actuat en los onze llocs de la notaria pública de Gerona* (s. XIX), 1 quadern.

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: fons del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI) (1947-1980), 50 m. l.; fons personal Pau Llacuna (1940-1970), 2 m. l.; col·lecció de fotografies de la comarca (1900-1920).

Arxiu Històric Comarcal de Manresa: vuitena transferència de documentació del fons de l'Oficina Comarcal de DARP (1993-1998), 6 m. l.; fons de l'Oficina Liquidadora de Drets de la Propietat (1946-2000), 70 m. l.; documentació del Centre d'Estudis del Bages (1990-1997), 0,3 m. l.; manuscrit d'escriptures notarial de Pere Vilalta, notari de Sant Benet de Bages (s. XV); document on es relacionen les víctimes de l'assassinat dels Tres Roures (1824); 15 fotografies de la comarca del Bages (s. XX); 1 postal de la comarca (s. XX); 32 cartells (s. XX).

Arxiu Històric Comarcal de Mataró: fons de l'Oficina Liquidadora d'Arenys de Mar, llibres de Registre (1936-1986), 76 volums; procés del tribunal de la Reial Intendència de Catalunya (1790-1806) (29 f.); pergamins de la baronia de Montpalau (1418-1626), 10 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: fons del Casal Montblanquí, documentació generada per l'auditoria i d'altra de complementària (1996-2001), 0,15 m. l., 138 positius fotogràfics i 11 negatius.

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: protocol notarial de Vicenç Capdevila d'Olot (1901), 1 volum i protocol notarial de Joaquim Matas de Besalú (1901), 1 volum; fons Família Pellicer d'Olot (1607-1931), 0,12 m. l.

Arxiu Històric Comarcal de Ripoll: fons fotogràfic Nicolau Coma Llitjós (1905-1930), 4.550 plaques de vidre, de les quals 900 unitats són traspasades en suport diapositiva; fons patrimonial Prat i Desbach (s. XIX), 0,60 m. l.

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: fons de la Fundació Pública Comarcal Francesc Ribalta (1992), 1 enregistrament sonor; fons de la Societat de Caçadors de Solsona i Comarca (1970-1990), 1 m. l.; col·lecció de gràfics (aques, gravats, dibuixos i litografies) que inclou l'esbós d'una capella de la catedral de Solsona (1866), 1 m. l.; 10 positius i 8 negatius fotogràfics (1953-2001); 120 cartells (2001); programes i fullets (2001), 0,1 m. l.

Arxiu Històric Comarcal de Sort: setembre-desembre 2001: 547 fotografies (1900-97); Departament de Medi Ambient: 300 fotos (1957-77); Consell Comarcal, 3,7 m. l.; Observatori Meteorològic de Sort (2001), 1,2 m. l.; 76 pergamins del fons Castellar d'Esterri de Cardós.

Arxiu Històric de Tarragona: fons de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural (1988-1991), 11 m. l.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: fons de l'Ajuntament de Terrassa, llicències d'obres de particulars (1991-1994), 90 m. l. i expedients de la Funerària Egarense (1986-1989), 16 m. l.; fons Casa Bogunyà de Terrassa (1595-1909), 0,5 m. l.; nou ingrés de documentació a la col·lecció Esperantisme Terrassenc, 142 planxes d'impremta de l'edició *Solitud* en esperanto (1967); 4 microfilms del fons Falguera sobre la castlania de Terrassa (s. XIV-XX) conservats a l'Arxiu Reial de Barcelona (ACA); *Llibre de las rendas y censos que la obra de la iglesia col·legiada y parroquial de Sant Esperit i Sant Pere de la vila de Terrassa reb tots anys* (1694-1704).

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: fons de l'Ajuntament del Vendrell, sèries de secretària (1985-1994), 9,5 m. l.

(Gener-febrer del 2002)

Arxiu Històric Comarcal de Berga: 43 fotografies de Mn. Joan Noves i Prat (1940-2002); 2 postals de la comarca (anteriors a 1936); 214 fotografies de la comarca (1900-1970); relació del personal i talonari de l'economat de l'empresa Asland de la Pobla de Lillet (1952); tres mecanoscrits de l'escriptor Ramon Vinyes i Cluet (sense data).

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal

d'Empordà: fons de l'Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, documentació d'obres i urbanisme (1995-1996), 3 m. l.; documentació del mas Frigola de Sant Climent de Peralta (s. XVII-XX), 0,2 m. l.

Arxiu Històric Comarcal de Cervera: documentació del Conservatori Municipal de Cervera (1992-2001), 0,12 m. l.

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: protocols notarial del districte de Figueres (1901), 12 volums; fons de l'Ajuntament de Rabós d'Empordà (1893/1995), 3 m. l.

Arxiu Històric de Girona: protocols de les notaries del districte de Girona (1901), 14 volums; fons de l'Associació de Mares i Pares de l'IES Santiago Sobrequés de Girona (1980-1998), 0,48 m. l.; fons de l'Associació de Naturalistes de Girona (1980-1999), 13,2 m. l.

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: fons de l'Oficina Liquidadora de la Generalitat de Catalunya (1992-1995), 25 m. l.; fons de l'Hospital Comarcal d'Igualada (1960-1980), 0,12 m. l.; fons de l'empresa igualadina de gènere de punt Pere Travesset Montaraz S.L. (1929-1978), 4 m. l.; fons de l'empresa igualadina de pell Industrias del Descarne (1940-2000), 20 m. l.; documentació de Josep Aribau Font (1936-1950), 2 carpetes; col·lecció de fotografies Josep Bisbal Busquets (1950-1970), 300 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Manresa: novena transferència del fons de l'Oficina Comarcal del DARP (1993-1998), 2,8 m. l.; 2 plànols i un document referent a l'emplaçament de la presó municipal (1946-1951); un full d'emissió de deute públic (1928); 12 cartells relacionats amb l'independentisme i l'Onze de Setembre (anys 70).

Arxiu Històric Comarcal de Mataró: fons del Consell Comarcal del Maresme (1999-2001), 14,7 m. l.; protocols notarial de Josep Casamitjana i Costa de Vilassar de Mar (1976), 12 volums.

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: protocols notarial de Montblanc, l'Espluga de Francolí, Sarra i Santa Coloma de Queralt (1901-1902), 6 volums; fons de l'Associació Cultural *Artium* (1994-2000), 0,30 m. l.; documentació del Casal Montblanquí (1996), 1,10 m. l.; col·lecció Enric Sanchez-Cid, 149 fotografies originals del llibre *Ermistes i temples insòlits de Catalunya*.

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: fons de fotografies Francesc Vidal Forga, 732 còpies positives, 32 negatius, 406 transparències, 31 plaques de vidre i 173 esteroscòpies de vidre; col·lecció de fotografies de Roser Fajula, 93 còpies positives; fons fotogràfic *Dijous a la bústia*, 2.974 positius.

Arxiu Històric Comarcal de Ripoll: fons del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció de Ripoll (1871-1997), 68,52 metres lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: fons del Consell Comarcal de la Selva, registre d'entrada i sortida de correspondència (1992-1993), 4,7 m. l.; protocols notarial del districte de Santa Coloma de Farners (1901), 8 volums; un cartell de la Festa Major d'Arbúcies (c. 1931-1936) i 5 cartells de Santa Coloma de Farners (2001-2002).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: fons del Consell Comarcal (1997), 2 m. l.; fons de la Mancomunitat de proveïment d'aigua del Solsonès (1997), 1,5 m. l.; fons de la Mancomunitat Intermunicipal Voluntària de Serveis del Solsonès (1997), 1 m. l.; Notaria de Solsona (1976), 1 m. l.; fons del Patronat Comarcal de Turisme i desenvolupament econòmic (1997), 1 m. l.; fons de la Fundació Pública Comarcal Francesc Ribalta (1997), 1 m. l.; fons de l'Hospital Comarcal (1997), 1,5 m. l.; fons d'Iniciatives i Foment del Solsonès, SA (1997), 0,5 m. l.; 1 pel·lícula (2001); 8 goigs (2001).

Arxiu Històric Comarcal de Sort: fons de l'escola d'Estacó (Vall de Cardós) (1965-75), 1,5 m. l.

Arxiu Històric de Tarragona: protocols notarial de Tarragona (1901), 13 volums.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: fons de l'Ajuntament de Terrassa, dos llibres de comptabilitat (1934-1935), projectes d'obres públiques (1928-1991), 3 m. l. i documents de la Biblioteca Municipal Maria Miralda (1971-

2001), 0,8 m. l.; fons comercial Oficina Tècnica Salvador Costa i Armengol de Terrassa (1956-1982), 2,4 m. l.; fons Joan Verdaguer i Guitart (1939-1984), 0,4 m. l.; nou ingrés a la col·lecció Esperantisme Terrassenc (1908-1993), 1 m. l.; un plànol-guia il·lustrat de Terrassa (1934).

Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre: protocols notarial dels districtes de Gandesa (1700-1900) i Tortosa (1900-1901), 9 m. l.; fons del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Demarcació de Tortosa (1941-1990), 176 m. l.

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: fons de l'Ajuntament del Vendrell, documentació de rendes i recaptació (1958-2000), 34 m. l., de policia municipal (1985-1996), 100 m. l., i de secretaria i contractació (1969-1996), 30 m. l.; fons del Consell Comarcal del Baix Penedès, documentació de medi ambient (1995-1999), 2,2 m. l., de secretaria general (1993-1995), 0,8 m. l. i de registre general (1997), 0,2 m. l.

Arxiu Històric General d'Aran: fons del Consell General d'Aran, documentació de Secretaria (1992-1997), 0,10 m. l.; Consell General d'Aran. Servei d'Agricultura, Ramaderia i Medi Ambient, documentació procedent dels Serveis Forestals de Lleida sobre la Vall d'Aran (1892-1998), 11 m. l.; documentació Casa Sarte d'Unha (1680-1946), 0,20 m. l.; manuscrit de 1691 sobre el procés civil celebrat a Vielha entre Pere i Joan Vergés contra Joan Vidal, habitants de Casarilh de l'any 1692.

secció d'Obres i Urbanisme (1963-1995); inventari de la cinquena transferència del fons de l'Ajuntament de Senan (1995) i actualització del catàleg de la secció d'Obres i Urbanisme (1950-1995).

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: inventari del fons patrimonial Can Masoller de Riudarenes (1273-1965).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: inventari del fons de l'Ajuntament (1854-1995) i del Jutjat de Pau de Navès (1850-1886); catàleg de la Col·lecció Numismàtica (1902-1979); catàleg de la Col·lecció de Gràfics (aques, gravats, dibuixos i litografies) (s. XVII-1998).

Arxiu Històric de Tarragona: inventari del fons notarial de Tarragona (1900); inventari del Jutjat de Pau de Renau (1779-1989); inventari de la Prefectura Local del Movimiento de Renau (1939-1976).

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: fons de l'Ajuntament de Terrassa, catàleg de les sèries d'expedients de llicències d'obres de particulars (1991-1994) i dels expedients d'obres públiques (1928-1991); inventari del fons Casa Bogunyà de Terrassa (1595-1909); inventari del fons comercial Oficina Tècnica Salvador Costa Armengol de Terrassa (1956-1982); inventari del fons personal Joan Verdaguer i Guitart (1939-1984).

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: fons de l'Ajuntament del Vendrell, inventari de les sortides de correspondència (1981-1987).

Arxiu Històric General d'Aran: inventari de la segona i tercera transferència del fons del Consell General d'Aran. Servei d'Agricultura, Ramaderia i Medi Ambient (1964-2000).

(Gener- febrer del 2002)

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: reclassificació dels fons dels ajuntaments de Cruïlles (1395-1980) i Cruïlles-Monells-Sant Sadurní de l'Heura (1975-1996).

Arxiu Històric de Figueres: catàleg de processos i altres actuacions judicials del districte notarial de Figueres (1779/1885); Centre Penitenciari de Figueres, inventari dels llibres de registre (1939-1975); fons notarial del districte de Figueres, inventari de la documentació solta (1566/1928).

Arxiu Històric de Girona: reelaboració de l'inventari del fons de la Diputació de Girona (1822-1985).

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: inventari del fons de l'Hospital Comarcal d'Igualada (1970-1975); inventari del fons personal Emili Vallès i catàleg de la col·lecció de 300 plaques de vidre i 216 positius fotogràfics annexa al fons (1900-1940); digitalització i catàleg de

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIS

(Novembre-desembre del 2001)

Arxiu Històric Comarcal de Berga: catàleg de les escriptures de la família Solà de Montmajor (1799-1914); actualització de l'inventari de la col·lecció de programes i publicacions periòdiques.

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: reclassificació dels fons dels ajuntaments de Garrigoles (1883-1983) i Sant Sadurní de l'Heura (1833-1977); inventaris dels fons de les cambres agràries locals de Monells (1947-1993) i Sant Sadurní de l'Heura (1943-1994); catàleg de la col·lecció de 140 plànols.

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: actualització de l'inventari del fons de l'Ajuntament de la Vajol (1806/1995); inventari del fons de l'Escola Pública de Fortià (1883/1963); catàleg de 770 cartells (1962/2001); catàleg de 230 impresos (1829/2000); catàleg de 566 imatges (1907/2000).

Arxiu Històric de Girona: catàleg de la sèrie actes de la Comissió Qualificadora d'activitats classificades (1981-1996); catàleg de la sèrie d'expedients de la Comissió Provincial del Patrimoni

Històric-Artístic del fons de Cultura (1972-1981); inventari de les sèries de Fars del fons de Transports i Comunicacions (1840-1980); inventari del fons de la Junta Electoral Provincial (1890-2000); catàleg del fons Cors-Guinard de Celrà (1631-1926); inventari del fons Joan Olóriz (1976-1992).

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: inventaris dels fons dels jutjats de 1ª instància i instrucció núm. 1, 2 i 3 d'Igualada (1930-1980); inventari del fons personal Gabriel Castellà (1900-1950); digitalització i catàleg de 200 fotografies de l'Arxiu Fotogràfic Municipal d'Igualada (1890-1930).

Arxiu Històric Comarcal de Manresa: catàleg del fons Joaquim Amat i Piniella (1923-1985).

Arxiu Històric Comarcal de Mataró: inventari del fons de la Cambra Agrària Local de Sant Iscle de Vallalta (1925-1993).

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: inventari de la cinquena transferència del fons de l'Ajuntament de les Piles (1995) i actualització del catàleg de la

100 fotografies de l'Arxiu Fotogràfic Municipal d'Igualada (1890-1950).

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: actualització del catàleg de les llicències d'obres de particulars del fons de l'Ajuntament de Montblanc (1996-1998); inventari de la tercera transferència del fons de l'Ajuntament de Solivella (1993-1995); actualització de l'inventari-catàleg del fons notarial de Montblanc (1511-1901); actualització de l'inventari del fons del Casal Montblanquí (1996-2001) i descripció del conjunt del fons mitjançant la Norma ISAD (G); inventari del fons de l'Associació Cultural *Artium* amb l'aplicació de la Norma ISAD (G) (1994-2000).

Arxiu Històric Comarcal de Ripoll: inventari del fons del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció de Ripoll (1871-1997).

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: inventari de les escriptures notariales incloses dins d'un manuscrit del fons patrimonial Coll de Santa Coloma de Farners (1702/1831); catàleg del darrer ingrés de protocols notariales del districte (1901).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: catàleg informatitzat de 74 plànols de gran format del fons de l'Ajuntament de Solsona (1924-1993).

Arxiu Històric Comarcal de Sort: setembre-desembre 2001: inventari del fons Associació de Regants de les Vernedes de Sort (1921-88); catalogació de 547 fotografies (1900-97); inventariació del nou ingrés de l'Observatori Meteorològic de Sort (2001).

Arxiu Històric de Tarragona: inventari de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural (1988-1991); inventari de la Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos de Renau (1939-1976); inventari del Sindicat Agrícola de Renau (1937-1938).

Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre: inventari del fons de l'Ajuntament d'Ulldecona (1482-1999); catàleg del fons fotogràfic Ramon Borrell (1870-1940).

Arxiu Històric General d'Aran: inventari del fons patrimonial Casa Sarte d'Unha (1680-1946).

Sils: revista municipal d'informació i cultura. N. 40 (desembre 2001, p. 10-11).

COSTA, Lluís. "L'afecció fotogràfica del doctor Arruga: important donació a l'Arxiu Municipal [de Begur] de plaques de vidre del fons patrimonial del doctor Arruga". A: *Es Pedris Llarg*. Ajuntament de Begur. N. 59 (març, 2002), p.6-7.

DE LA FUENTE I CASTELLÓ, Isabel. "L'armari arxiu de l'Ofici i Confraria dels argenters de Barcelona. Història d'un fons inèdit". A: *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*. Vol. XIX (Barcelona, 2001), p. 175-198.

Els fons de la Generalitat de Catalunya (Segona República i Exili). 1. *Fons salvaguardats pel Partit Nacionalista Basc (1936-1940)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Arxiu Nacional de Catalunya, 2002 (Publicacions de l'ANC; 5). 205 p.

El fons documental de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. S.l.: Consell Comarcal del Baix Llobregat, Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat, Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, [2002][fullet].

El fons documental de l'Ajuntament de Santa Coloma de Cervelló. S.l.:

Consell Comarcal del Baix Llobregat, Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat, Ajuntament de Santa Coloma de Cervelló, [2002][fullet].
FERNÁNDEZ SALMERÓN, M., DE OCAÑA LACAL, D., VALERO TORRILLOS, J. *Administración, archivos y ciudadanos. El derecho de acceso al documento administrativo*. Murcia: Comunidad Autónoma de la Región de Murcia. Consejería de Turismo y Cultura. Dirección General de Cultura. Archivo General de la Región de Murcia, 2001 (Cuadernos de estudio técnicos; 1). 77 p.

FERRER i GODOY, Joan. "Catàleg de la Biblioteca de la Comunitat de Dòmers i Preveres de l'església parroquial de Sant Pere de Ripoll: segles XV-XVI". A: *Annals. Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès*. Vol. 1999-2000 (Ripoll, 2001), p.215-250.

GONZALVO I BOU, Gener. "La nova Llei d'Arxius i Documents de Catalunya". A: *Nova Tàrraga*. Any LIX. N. 2928 (Tàrraga, 1 febrer 2002), p. [29].

GRABULEDA i SITJÀ, Josep. "L'Arxiu Històric: els fons personals del nostre arxiu". A: *El Llegat: butlletí dels museus, de l'arxiu i del patrimoni històric de Banyoles*. N. 1 (Banyoles, hivern 2001-2002), p. [6].

Lligall. *Revista Catalana d'Arxivística*. N. 18. Barcelona: Associació d'Arxivistes de Catalunya, 2001. 334 p.

MAÑÉ I MAS, Maria Cinta. "El archivo notarial". A: *El archivo, los archivos: textos archivísticos panamericanos*. Lima: Instituto Panamericano de Geografía e Historia. Pontificia Universidad Católica del Perú, 2001, (Public. IPGH; 421), p. 95-114.

BIBLIOGRAFIA

ALMUZARA, Rosa. "El fons documental de l'arxiu dels papers de Can Bartolomé". A: *La Roca de Xeix*. N. 23-24 (El Masnou, desembre 2001), p. 14-15.

Arxibar. *Butlletí de l'arxiu municipal de Barcelona*. N. 9. Barcelona, febrer 2002. 4 p.

Arxiu Històric de Girona: Informació. N. 17, Girona, febrer 2002 [4] p.

Arxiu Històric de Tarragona. Butlletí informatiu. N. 5. Tarragona, març 2002. [4] p.

Arxius de la Generalitat de Catalunya. Retorn dels fons custodiats al País Basc. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya, Comissió Institucional Lluís Companys, [2002]. 22 p.

BONFILL, Anna; ROCA, Quim. *Fons Rafael Henares Yepes*. Olot: Ajuntament d'Olot, 2002 (Fons i col.leccions de l'Arxiu d'imatges d'Olot; 1). [26] p.

BOSOM I ISERN, Sebastià. "Dibuixos notariales (o un altre art dels notaris) II. Segle XIV". A: *Ceretania. Quadern d'estudis cerdans*. N. 3 (Puigcerdà, 2001), p. 7-24.

"Breu noticiari de l'Arxiu". A: *Blanda: publicació de l'Arxiu Municipal de Blanes*. N. 4 (Blanes, 2001), p. 197-123.

CASADEMONT, Miquel. "La nova Llei d'Arxius i documents". A: *El Plafo. Butlletí d'informació cultural d'Olot*. N. 39 (Olot, desembre 2001), p. 1.

COLOMINES I COMPANYYS, Agustí. "Patrimoni i dignitat nacional: la Generalitat recupera els seus arxius a l'exili conservats pel PNB". A: *Avui*, Barcelona, 11 febrer 2002, p. 19.

CONCHILLO, Xavier. "Arxiu Municipal de Castell-Platja d'Aro. Un nou servei". A: *L'Artajau. Informatiu de l'àrea de patrimoni cultural*. N. 41 (Sant Feliu de Guíxols, novembre 2001), p. 7-9.

XIV Congreso Internacional de Archivos. Sevilla 2000. España: Actas. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Secretaría de Estado de Cultura. Secretaría General Técnica. Subdirección General de Información y Publicaciones, 2001 [Cd Rom].

CONSELHO Internacional de Arquivos. ISAD(G). *Norma geral internacional de descrição arquivística. Adotada pelo Comitê de Normas de Descrição*. Estocolmo, Suécia, 19-22 de setembro de 1999. 2^a ed. Rio de Janeiro: Arquivo Nacional, 2001. (Publicações Técnicas; 49). VIII+110 p.

COSTA, Lluís. "El fons Medinaceli a l'Arxiu Municipal". A: *Quaderns de*

MULET, Maria Josep. *La fotografia a les Balears (1839-1970)*. Palma: Ed. Documenta Balear, 2001 (Quaderns d'Història Contemporània a les Illes Balears; 28). 64 p.

PEDRALS i COSTA, Xavier. "Possibilitats de recerca en un Arxiu Històric Comarcal". A: *Ponències de la Vuitena Edició de la Universitat Catalana d'Estiu de la Natura, Berga, 2001*. Manresa: Escola Universitària Politècnica. Departament d'Enginyeria, Mineria i Recursos Naturals, 2001, p. 51-62.

PEREA SIMON, Eugeni. "L' Arxiu de la Diputació de Tarragona: una font contemporània de coneixement històric". A: *La Morera del Montsant*. Ajuntament de la Morera (2001), p. 11-12.

PEREA SIMON, Eugeni. "L'accés a la documentació de caràcter nominatiu

de beneficència i sanitat de la Diputació de Tarragona". A: *La Riuda*. N. 20 (Mora d'Ebre, desembre 2001), p. 42-43.

PIQUÉ i PADRÓ, Jordi. "El fons patrimonial de la família Castellarnau (1410-1984), dipositat a l'Arxiu Històric de Tarragona". A: *Casa Castellarnau. Família, història i art a Tarragona*. Tarragona: bibliòfils de Tarragona, 2001, p. 265-273.

PUIG i USTRELL, Pere; RUIZ i GÓMEZ, Vicenç; SOLER i JIMÉNEZ, Joan. *Diplomatari de Sant Pere i Santa Maria d'Égara*. Terrassa, 958-1207. Barcelona: Fundació Noguera, 2001 (Diplomatari; 24). 607 p.

PUIGVERT i GURT, Xavier. "Les Llicències d'obres de l'Ajuntament d'Olot (1901-1919)". A: *El Plafó. Butlletí d'informació cultural d'Olot*. N. 39 (desembre 2001), p. 2.

Àrea dels fons Històrics: *Fons personals i familiars*: tinent coronel Cristóbal Fernández Valdés, escrits de memòries i documentació relacionada amb la seva activitat com a jutge de la 4a Regió Militar (1916-1929), 0,2 m. l.; Coronel Carles Botet i Vehí, documentació sobre la seva carrera militar, escrits i publicacions (1889-1987), 0,1 m. l.; Josep Maria de Casacuberta, correspondència, obra aliena, recull de prospectes i notes (1787/1981), 0,5 m. l.; Jaume Ros i Serra, documentació personal, escrits, publicacions i documentació del partit Estat Català a l'exili (1939-1981), 0,3 m. l.; Joan Sayós i Estivill, documentació identificativa com aviador de la República (1937-1940), 0,1 m. l.; Miguel Hernández, manuscrit del poema *Sepultura de la imaginación* i carta de la seva tramesa i altres poemes mecanografiats (1939-1946); epistolari Manuel Serra i Moret – Joan Llorens i Carreres, 39 cartes i 8 rebudes per Joan Llorens i Carreres d'altres corresponents (1901-1958); epistolari Francesc Cambó – Joan Garriga, 10 cartes (1932-1946); Emili Mas i Galtés, documentació sobre el procés per béns incautats durant la seva activitat com a secretari de l'Ajuntament de Sant Martí de Tous durant la guerra civil (1939-1977), 0,1 m. l.; Josep Maria Vilarrúbia, documentació i publicacions d'entitats, esdeveniments i personatges dels barris de Sants, Sant Andreu, Horta, Gràcia, Sant Martí, Sarrià i Sant Gervasi de Barcelona (segles XIX i XX), 4 m. l.; Rosa Novell, 7 felicitacions nadalenques trameses per Rosa Leveroni (1939/1955); Francesc Manresa i Bertran, documentació identificativa (1937-1969), 0,1 m. l.; família Maynés, documentació de les activitats de l'arquitecte Climent Maynés i de l'advocat Manuel Maynés (segle XX), 2,8 m. l.; *Fons patrimonials*: Baronia de l'Albi, 2 pergamins i 2 manuscrits (1348/1764); família Romeu (Barcelona), 3 manuscrits sobre activitats i patrimoni de la família (1623-1782). *Fons d'associacions i fundacions*: Col·legi d'Advocats de Barcelona, documentació d'organismes i activitats internacionals (1977-2000), 13 m. l.; Centro Español de Moscú, documentació sobre brigadistes internacionals, infants de la guerra i activitats del Centre a l'antiga URSS (1937-1990), 2 m. l.; Unió de Excombatientes de la Guerra Civil Española (UNEX), expedients de tramitació d'indemnitzacions d'antics brigadistes internacionals i militars de l'exèrcit republicà (1980-2000), 10,8 m. l. *Col·leccions*: col·lecció de manuscrits de l'ANC: llibre de la Companyia de la Confraria de Sant Jeroni dels llibreters de Barcelona (1635-1662); lletra de Felip III de Catalunya sobre lleua de soldats a Catalunya per a la Guerra dels Segadors (1639); lletra del Braç Militar de Catalunya sobre el donatiu acordat a favor del rei (1690); arbre genealògic del llinatge Erill, comtes d'Erill (segle XVIII), lineals; llibreta d'èpoques de la

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

L'Any Verdaguer i l'Arxiu Nacional de Catalunya

L'Arxiu Nacional de Catalunya s'ha volgut afegir als actes de l'Any Verdaguer, organitzats amb motiu del centenari de la mort del poeta de Folgueroles, amb l'edició d'un CD (núm. 3 de la col·lecció Fons de l'ANC) que conté els documents digitalitzats de la col·lecció Verdaguer i Panadès integrada per una part de la correspondència rebuda per Jacint Verdaguer entre els anys 1879 i 1892, és a dir, durant el període de major producció literària de l'autor, que correspon a la seva vinculació amb els marquesos de Comillas i, també, amb el seu periple viatge pel nord d'Àfrica, els països de l'Europa Central i que acabarà amb la visita a Palestina, fet que li va comportar una crisi personal que el duqué a l'enfrontament amb les autoritats eclesiàstiques. Entre els corresponents destaquen Claudi López Bru, marquès de Comillas, la seva muller Maria Gaió i el canonge vigatà Jaume Collell i diferents traductors de la seva obra, com ara Albert Savine, Justí Pépratx, Josep Tolrà de Bordas, Francisco Díaz Carmona i Luigi Suñer. Finalment, convé assenyalar la importància de la relació epistolar amb els membres de la *Maintenance du Languedoc* com Frédéric Donnadiou, Alfons Roque-Ferrier i Paul Mariéton, entre d'altres. Aquesta col·lecció va ser confiada pel poeta a Narcís Verdaguer i Callís i la seva muller Francesca Bonnemaison quan el maig de 1893 es va veure obligat a abandonar Barcelona i instal·lar-se al santuari de la Gleva. A la mort de Narcís Verdaguer, l'any 1918, les cartes restaren en poder de la seva vídua, que les va llegir a la seva neboda Maria Verdaguer i Puigdollers. Aquesta, les va lliurar al seu germà Antoni, fill de Josep

Verdaguer i Callís, i pare de l'actual propietari, Josep Verdaguer i Panadès.

La col·lecció està constituïda per 719 unitats de descripció. La major part són de correspondència (696 unitats) i d'aquestes, 676 unitats són de correspondència rebuda. Les 23 unitats restants s'han classificat en base als següents epígrafs: Activitat literària, que aplega l'obra original (esborrany del poema *L'Estrella del Nord*) i la gestió administrativa (referent a la censura eclesiàstica); Activitat personal, que reuneix la documentació generada fruit de la seva vinculació amb la casa Comillas; Activitat de projecció pública, que inclou aquella documentació referent al reconeixement social de la seva obra; Recurs d'informació, que integra l'obra aliena i els retalls de premsa. En aquesta documentació predomina l'ús del català i el castellà, encara que també hi trobem documents en francès, italià, occità i llatí.

La còpia digitalitzada de la documentació de la col·lecció Verdaguer i Panadès cedida pel seu propietari, Josep Verdaguer i Panadès, està dipositada a l'ANC a l'abast dels estudiosos que la vulguin consultar.

CARLES FIGUEROLA CASAS

Ingressos (novembre- desembre de 2001)

Àrea dels fons de l'Administració: fons de la Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 107 vídeos que recullen d'informacions (seguiment informatiu a televisió) procedent de l'Oficina de Premsa del Departament (febrer de 2000 a juliol de 2001).

família Huguet, barreters de Barcelona (1752-1808); nomenament d'un capità d'infanteria per a combatre els catalans en la Guerra de Successió (1705).

Àrea dels fons d'imatges, gràfics i audiovisuals: Pau Casals, 1250 fotografies en b/n, fons procedents de Puerto Rico i Washington; Ricard Coll i Serra, imatges del primer terç del segle XX sobre art i paisatge de Catalunya; Josep Maria Sagarra i Plana, fotoperiodisme, primera meitat del segle XX; Centro Español de Moscú, documentació fotogràfica diversa; Col·lecció d'àlbums fotogràfics: àlbum amb 24 fotografies de Mallorca; Fons personals: fotografies de Joan Sayós i Estivill; cassets de Joan Maria Brull i Escardó amb marxes militars i cançons franquistes; Ramon Maria Roca i Sastre, diplomes; tinent coronel Cristóbal Fernández Valdés, fotografies dels fets de Sabadell el 15 d'agost de 1917; Joventuts Obreres de Barris d'Accio Catòlica, cartells; col·lecció de paper moneda de l'ANC, 1 bitllet del Banc de Espanya de 1927

Ingressos (gener-febrer de 2002)

Àrea dels fons de l'Administració: *Generalitat de Catalunya (II República)*: documentació generada pels departaments de la Presidència (1932-1939), Cultura (1928-1938) i Governació i Assistència Social (1936-1939), retornats per la Fundació Sabino Arana-Arxiu del Nacionalisme, 0,8 m. l.; Segells de la Comissió Oficial d'Ajut a Euskadi col·leccionats per Josep Maria i Emili Esteve i donats per Roser Puntí i Emili Esteve (1937-1939), 86 unitats. *Generalitat de Catalunya (Exili)*: documentació administrativa i correspondència relativa a relacions amb altres organismes a l'exili i entitats internacionals d'ajuda als refugiats, gestió d'ajuts als refugiats, tramitació i subsidis i emigracions, difusió cultural i edicions, retornats per la Fundació Sabino Arana-Arxiu del Nacionalisme (1914-1940), 2,7 m. l.

Àrea dels fons Històrics: *Fons d'empreses*: Industrias Riva, SA (Les Masies de Voltregà), documentació de la família de la Riva, correspondència de direcció, documentació comptable, de producció i de personal. Inclou la documentació de Hilaturas Vic, SA. (1877/1987), 37,5 m. l. *Fons personals i familiars*: Lluís Noguera Vila, esborranys d'actes de la Junta de Govern de la Casa de la Caritat de Barcelona (1905/1934), 1,6 m. l.; Ramon Sunyer i Clarà, documentació personal, correspondència escrits i de l'Orfebreria Sunyer i de diverses associacions i activitats culturals (1843-1999) 0,8 m. l.; *Fons d'associacions i fundacions*: Coordinadora Obrera Sindical (COS), documentació i publicacions de l'activitat del sindicat al Maresme i Osona (anys 80-90), 8,8 m. l.; Casa Nostra (Associació de gent de parla catalana a Suïssa), documentació del Grup Montseny de Baden-Wettingen. (1996-2001), 1,6 m. l.; Mútua Escolar Blanquerna, documenta-

ció de la reconstitució de la Mútua i del procés per a recuperar el seu patrimoni, documentació de les activitats de l'Associació Blanquerna (1931-1932/1974-2000), 0,4 m. l.

Nous instruments de descripció (novembre-desembre de 2001)

Àrea dels Fons de l'Administració: continuació de la redacció de fitxes de descripció del projecte de la guia de fons de l'Arxiu, s'ha treballat els fons de la Delegació Territorial a Barcelona del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya (Fons 243), el fons del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya (Fons 208), el de la Delegació Provincial a Barcelona del Ministeri d'Obres Públiques (Fons 496); finalització del catàleg de la sèrie d'Expedients d'Obres d'Infraestructures Hidràuliques. (1899-1990) del Fons Confederació Hidrogràfica del Pirineu Oriental.

Nous Instruments de descripció (gener-febrer de 2002)

Àrea dels Fons de l'Administració: continuació de la redacció de fitxes de descripció del projecte de la guia de fons de l'Arxiu. S'han treballat els fons de la Delegació Provincial a Barcelona del Consell Superior d'Esports (Fons 202), la Delegació Provincial a Barcelona del Ministeri d'Indústria i Energia (Fons 515), el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya (Fons 128), l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS) (Fons 495), el Departament d'Indústria i Energia de la Generalitat de Catalunya (Fons 439), el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (Fons 45), la Delegació Territorial a Barcelona del Govern de la Generalitat de Catalunya (213), l'Entitat Autònoma d'Organització d'Espectacles i Festes (Fons 505), el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya (Fons 492) i la Junta Provincial d'Assistència Social (Junta de Beneficència) (Fons 218).

Àrea dels fons Històrics: catàleg de la Col·lecció Verdaguier-Panadès, de la correspondència rebuda per Mn. Jacint Verdaguier entre 1879-1898 digitalitzada i retornada als seus propietaris; inventari del fons Santiago de Cruïlles i Peratallada; inventari del fons Llinatge Dalmases, previ a la seva digitalització i traspàs a l'Arxiu Històric Comarcal de Cervera; elaboració de les descripcions en el programari GANC de 40 fons del projecte de redacció de la guia de fons de l'ANC. *Fons d'associacions*: Gremi de fabricants de farina de la província de Barcelona (Núm. 73); Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya (FNEC) (Núm. 149); Associació de Pares de Família de Catalunya contra la Immoralitat (Núm. 217); Unió Sindical Obrera de Catalunya (USOC) (Núm. 239). *Fons comercials i d'empreses*: Solidaridad Nacional i La Prensa (Prensa del Movimiento) (Núm. 76); Manufactures Sedó, SA (Núm. 146); Grup d'empreses Plan-

diura, Carreras i Buxeres (Núm. 267); Prudencio Cobo, SA (Núm. 281); Fàbrica de Tejidos J. Bandés (Núm. 305); Fuerzas Hidroeléctricas del Segre, SA (Núm. 319); Compañía Española de Fomento en África (Núm. 324); Ramon Cunill (Empresas de fusta) (Núm. 327); Metales Ivern, SA (Núm. 331); Orquestra Pau Casals (Núm. 340); Sociedad Anónima Cros (Núm. 343); Serra Feliu, SA (Ametlla de Merola) (Núm. 358); La Farga Casanova, SA (Campdevàrol) (Núm. 362); Fàbrica de Lorenzo Mata y Pons, CA (Núm. 368); *Fons personals*: Carles Riba i Clementina Arderiu (Núm. 26); Germanes Tomàs i Farell (Núm. 29); Pilar Espuña (Núm. 35); Francesc d'Assís Rucabado i Verdaguier (Núm. 37); Manuel Duran i Bas / Lluís Duran i Ventosa (Núm. 90); Josep/Blanca Arderiu Serra i Puig (Núm. 102); Ramon Rucabado i Comerma (Núm. 143); Marina Lie de Goubonina (Marina Noreg) (Núm. 163); Marc-Aureli Vila (Núm. 224); Pere Aldavert (Núm. 234); Santiago Rubió i Tudurí (Núm. 238); Josep Iglésies i Fort (Núm. 242); Eugeni d'Ors (Núm. 255); Felip Solé i Sabarís (Núm. 266); Josep Carner i Ribalta (Núm. 279); Isgleas-Adroher (Núm. 288); Tomàs Roig i Llop (Núm. 298); Lleonard Ramírez i Viadé (Núm. 338); Joan Solé i Pla (Núm. 342); Cardenal Gomà (Isidre Gomà i Tomàs) (Núm. 382); Josep Maria de Porcioles i Colomer (Núm. 365); Montserrat Roig (Núm. 389);

Crònica d'activitats:

Exposicions: exposicions itinerants per diverses poblacions de l'Argentina: *Cambra fosca (1936-1946)*. *Imatges de Catalunya dels fotoperiodistes Brangulí i Cartells de la República i la Guerra Civil*. Cicle de conferències: *Noblesa i societat. La noblesa i les intenciones catalanes*, el 4 de desembre: *La noblesa del Principat en el segle XV. Del compromís de Casp a la guerra contra Joan II (1412 -1472)*, per Sebastià Riera; 2001 *Any europeu de les llengües*, el 8 de novembre: *La diversitat de les llengües com a Patrimoni de la Humanitat*, per Fèlix Martí; el 15 de novembre: *L'indoeuropeu, el tronc comú de les llengües*, per Joan Argenter; el 22 de novembre: *L'Euskera, tan a prop i tan lluny*; per Ainhoa Aranburu; el 29 de novembre: *Llengua catalana i plurilingüisme*; el 13 de desembre: *La llengua amaziga (o berber), tresor del nord d'Àfrica i de la immigració*, per Carles Castellanos. Organitzat per l'ANC amb la col·laboració de l'Associació d'Amics de la UNESCO Valldoreix-Sant Cugat.